

پرسون گزارش می دهد؛

ساخت بنای مساجد به سبک تجاری سازی #۴۷؛ درآمدزایی برای مکان های مذهبی

چندسالی است که ساخت و ساز در محدوده بنای مساجد در تهران به سمت و سوی تجاری سازی رفته است و به نوعی مساجد در کنار کمک های مردمی درآمد کسب اجاره از واحد های تجاریش افزوده شده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، از گذشته های دور تا به امروز در ایران مساجد یکی از کانون های مذهبی، اجتماعی و حتی سیاسی به شمار می رفته است که هزینه های عمرانی، نگهداشت و توسعه آن از طریق کمک های مردمی در محلات تامین می شد و دولت ها بودجه ای را برای این امورات مساجد در نظر نمی گرفتند و در صورتی هم که دولت ها به دنبال تزریق مالی بودند مساجد دست رد به این کمک ها می زدند؛ اما در دو دهه اخیر مساجد نیز روی به تامین مالی آورده اند، به طوری که در حین ساخت بنای جدید مسجد محیط های تجاری راه اندازی می کنند تا از این طریق هزینه امورات مسجد را تامین کنند.

مساجد قدیمی در تهران کمتر بنای تجاری دارند و اگر هم محیطی در بنای مساجد راه اندازی شده به دنبال کارهای عام المنفعه هستند؛ مانند راه اندازی مراکز درمانی، کتابخانه، محیط آموزشی، فرهنگی و اجتماعی، اما بیشتر مساجد در مناطق توسعه یافته به ویژه مناطق غربی و شرقی تهران از محیط های تجاری برخوردار هستند و برخی از مساجد نه تنها چند مغازه بلکه پاساژهای تجاری نیز راه اندازی کرده اند، البته این موضوع به سایر شهرها نیز سرایت کرده است و طبق بررسی های خبرنگار پرسون در شهرهای کوچک کشور نیز مساجد به تجاری سازی برای هزینه های جاری شان روی آورده اند.

البته گویا شهرداری ها نیز در این خصوص دخالتی دارند و حتی حمایت هایی در خصوص صدور پروانه تجاری به مساجد نیز صادر می کنند، در این گزارش به این موضوع پرداخته ایم که در ادامه می خوانید:

آمارها چه می گویند؟

در کلانشهر تهران بیش از ۲ هزار مسجد وجود دارد، که نزدیک به ۵۰ درصد این مساجد یعنی یک هزار بنای مسجد شهر تهران تجاری سازی شده اند، برخی از این مساجد قبل از فعالیت عمرانی شان طرح ساخت محیط های تجاری را در دستور کار خود قرار داده اند و برخی دیگر بعد از اتمام فعالیت های عمرانی محیط مسجد را تخریب کرده اند و تجاری سازی را انجام داده اند.

طبق بررسی های میدانی خبرنگار ما ۷۰ درصد مساجد غرب تهران در صورتی که از محیط تجاری بهره مند نباشند؛ آشپزخانه مسجد محیط تهیه غذا شده تا از این طریق منبع درآمدی برای مساجد به وجود آید.

یکی از دلایلی که مساجد به سمت تجاری سازی رفته اند هزینه های بالا در زمینه تعمیر و نگهداری بنای مساجد است، افزایش قیمت در خدمات و هزینه، رونق بیشتر در تجاری سازی بنای مساجد را به دنبال آورده است و حتی برخی از مساجد در تهران کانون های پرورشی خود را تغییر کاربری داده اند و به سمت تجاری سازی رفته اند.

درآمدهای میلیونی از تجاری سازی در بنای مساجد

برخی از مساجد از چند باب مغازه، درمانگاه، داروخانه، کتابخانه، غذاخوری و... در کنار کمک های مردمی کسب درآمد می کنند که با یک حساب سر انگشتی درآمد ماهیانه مساجد به میلیون ها تومان می رسد، در این میان نهادهای نظارتی مانند اداره اوقاف و امور مساجد آن طور که باید نظارتی ندارند و از سوی دیگر روند اجاره این محیط ها مورد نارضایتی بسیاری از شهروندان شده است که جا دارد نمایندگان مجلس، دولت و مسئولان مربوط در این خصوص طرح ها و برنامه هایی را برای ساماندهی و شفافیت بهتر به اجرا در آورند.

البته در این بین طبق مشاهدات و گفتگوهای خبرنگار پرسون با تعدادی از نمازگزاران برخی از مساجد افرادی هستند که سالیان سال است محیط های تجاری مساجد را اجاره کرده اند و اجاره بسیار اندکی را به صندوق مساجد پرداخت می کنند و عزم جدی برای مقابله با این افراد وجود ندارد که اجاره واقعی محیط دریافت شود.

هزینه بالای امورات مساجد

البته هزینه هایی مانند خرید سیستم گرمایش و سرمایش، اجاق گاز، لوازم آشپزخانه، فرش، جاروبرقی و... نیز از جمله هزینه های است که مساجد هزینه آن را پرداخت می کنند، همچنین به مناسبت های مذهبی و ملی وسایل زیباسازی بصری و چاپ بنرهای تبلیغاتی نیز از جمله هزینه های است که در مساجد هزینه می شود و از سوی دیگر هزینه حقوق خادم نیز وجود دارد.

خادم یکی از مساجد غرب تهران که نمی خواست نامش در گزارش درج شود در گفتگو با خبرنگار پرسون گفت: مساجد هزینه آب، برق، گاز پرداخت نمی

کنند و روزانه کمک های مردمی در قالب توسعه، عمران، نگهداشت دریافت می کنند و از سوی دیگر گاه‌ها شهرداری تهران کمک های عمرانی، زیباسازی و مالی به مساجد ارائه می دهد.

وی ادامه داد: نذورات ارائه شده در مناسبت های مذهبی در مساجد گاه‌ها از طریق افراد خیر صورت می گیرد.

این خادم مسجد افزود: البته هزینه هایی مانند خرید سیستم گرمایش و سرمایش، اجاق گاز، لوازم آشپزخانه، فرش، جاروبرقی و... نیز از جمله هزینه های است که مساجد هزینه آن را پرداخت می کنند، همچنین به مناسبت های مذهبی و ملی وسایل زیباسازی بصری و چاپ بنرهای تبلیغاتی نیز از جمله هزینه های است که در مساجد هزینه می شود و از سوی دیگر حقوق خادم نیز وجود دارد.

او خاطرنشان کرد: هزینه نگهداشت و مواد ضدعفونی و... در سرویس های مساجد نیز به ویژه مواد ضد عفونی کننده در این ایام کرونایی از دیگر هزینه های است که در مساجد صورت می گیرد.

تجاری سازی مساجد جایز نیست

در این خصوص نظر یکی از مراجع تقلید پرسیده شده که آیا می توان بخشی از مسجد مثل زیر زمین آن را تبدیل به آشپزخانه نمود یا در بازسازی چند مغازه درست کرده و اجاره داده شود؟

حضرت آیت الله «مکارم شیرازی» می فرمایند: «اجاره دادن مساجد تحت هیچ عنوان جایز نیست؛ توضیح آنکه گاهی قسمتی ازمسجد را تبدیل به منبع درآمدی برای مسجد می کنند؛مثلاً زیرزمین آن را به آشپزخانه تبدیل می کنند و کرایه می دهند یا دربازسازی مسجد چند مغازه درست می کنند که درآمد آنها را صرف مسجد می کنند ، اینها هیچ کدام از نظر شرعی جایز نیست، نه مسجد را می توان اجاره داد و نه می توان از آن مغازه ای جدا کرد و نه زیرزمین آن را می توان به عنوان آشپزخانه و... کرایه داد چون زمین مسجد هرچه پایین هم برود بازهم جزء مسجد است واحکام مسجد را دارد.

البته اگر این تغییرات را بدون اجازه انجام دادند ما نمی گوییم آن را تخریب کنند ولی باید از آن برای مسجد استفاده شود نه از درآمد آن. مثلاً اگر مغازه ایست، درب بیرونی آن را مسدود کنند و دری از داخل برای آن باز کنند تا به عنوان اتاقی برای مسجد مورد استفاده قرار گیرد، درضمن باید توجه داشت که اگر از اول نیت ساخت مغازه و مانند آن را داشته باشند، این کار مانعی ندارد»

گزارشی از: محمد خادمی